

Handlingsplan för Sveriges nationella skogsprogram 2018

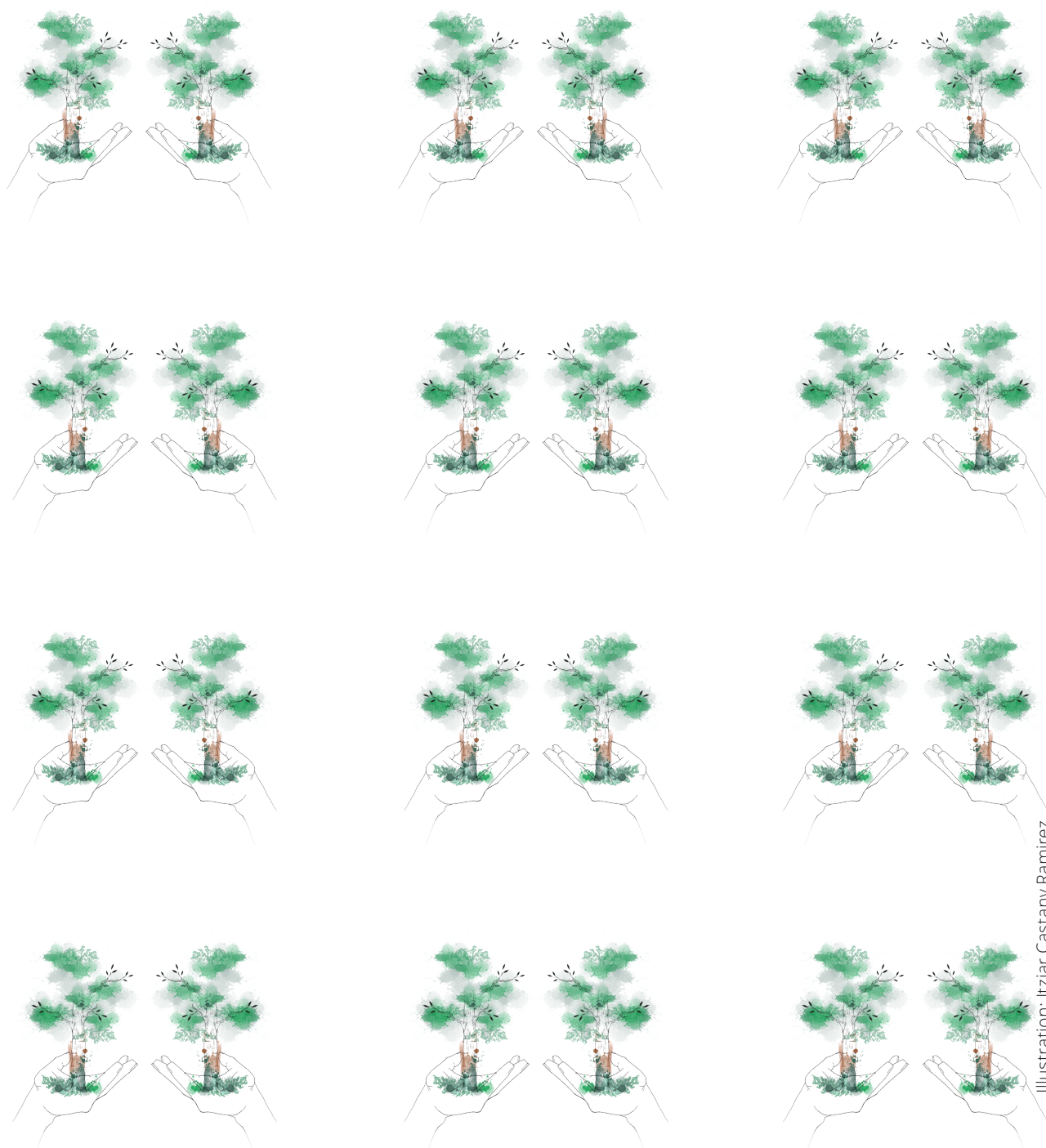

Illustration: Itziar Castany Ramirez

Illustrationer: Itziar Castany Ramirez
Produktion: Näringsdepartementet
Artikelnummer: N2018.29
Diarienummer: N2018/04161/SK

Handlingsplan för Sveriges nationella skogsprogram

Innehållsförteckning

1. Sammanhang och genomförande.....	2
2. Handlingsplan	4
2.1 Övergripande åtgärder.....	4
2.1.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram	4
2.1.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till målen för fokusområdena	4
2.2 Åtgärder för fokusområde 1. Ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta	5
2.2.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram	5
2.2.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till fokusområdets mål	7
2.3 Åtgärder för fokusområde 2. Mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet.....	12
2.3.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram	12
2.3.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till fokusområdets mål	13
2.4 Åtgärder för fokusområde 3. Innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass	15
2.4.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram	15
2.4.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till fokusområdets mål	16
2.5 Åtgärder för fokusområde 4. Hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete.....	21
2.5.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram	21
2.5.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till fokusområdets mål	22
2.6 Åtgärder för fokusområde 5. Ett kunskapskliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen.....	25
2.6.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram	25
2.6.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till fokusområdets mål	26

1. Sammanhang och genomförande

Strategin för Sveriges nationella skogsprogram beslutades av regeringen den 17 maj 2018 (dnr N2018/03142/SK). Arbetet inom det nationella skogsprogrammets strategi vägleds av programmets vision:

Skogen, det gröna guldets, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi.

Visionen för det nationella skogsprogrammet ska vara ledstjärna i den fortsatta dialogen, tillsammans med konkretiseringarna i strategins mål för de fem fokusområdena.

Grundförutsättningen för arbetet med skogsprogrammet är att inriktningen för den svenska skogspolitiken som vilar på två riksdagsbundna jämställda mål om produktion och miljö, de äganderättsliga principerna samt principen om frihet under ansvar ligger fast. Programmets strategi utgår från skogens ekonomiska, sociala och miljömässiga värden och bygger på bred dialog, samverkan, engagemang och erfarenhetsutbyte mellan intressenter i skogens hela värdekedja.

De fem fokusområdena är:

- Ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta.
- Mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet.
- Innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass.
- Hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete.
- Ett kunskapskliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen.

Handlingsplanen baseras på strategin och innehåller konkreta åtgärder utifrån skogsprogrammets vision och mål. Denna första version av handlingsplanen omfattar framför allt åtgärder där staten har ett huvudansvar. Handlingsplanen kommer att uppdateras i dialog med intressenter, där inte minst strategisk rådgivning av skogsprogrammets programråd kommer spela en central roll. Regeringens förhoppning är att skogssektorn och samhället i stort medverkar med åtgärder till förverkligandet av visionen och målen. Det kan t.ex. röra sig om naturvårdande skötsel eller frivilliga avsättningar, projekt för ökad jämställdhet eller forsknings- och innovationssamarbeten. Regeringen gör en

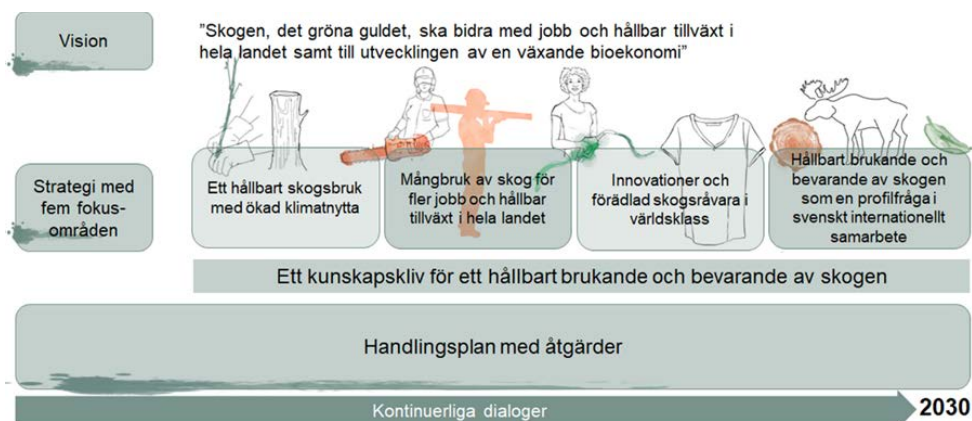
satsning på 26 miljoner kronor per år i tre år fram till och med 2019 för åtgärder i skogsprogrammet.

I handlingsplanen presenteras åtgärder inom flera politikområden som stödjer arbetet med skogsprogrammets vision och mål. Handlingsplanen är inte en fullständig lista av alla pågående eller nya åtgärder, men syftar till att skapa en samlad bild av viktiga framåtsyftande insatser som har initierats under mandatperioden 2014–2018.

Handlingsplanen kommer att uppdateras med jämna mellanrum. Dessutom kommer regelbunden uppföljning och utvärdering av strategi och handlingsplan att göras fram till år 2030. En redovisning av resultaten från skogsprogrammet ska ske i den årliga budgetpropositionen. Regeringen avser att uppdraga åt till Skogsstyrelsen att under åren 2018–2019, i samverkan med andra relevanta myndigheter, ta fram förslag på indikatorer som löpande kan mäta eller på annat sätt visa på skogsprogrammets genomförande. Regeringen uppmanar även sektorn, i hela dess bredd från företag, organisationer och intressenter i skogens hela värdekedja, att följa upp sitt engagemang och sina insatser för ett framgångsrikt genomförande av skogsprogrammet.

En återkommande nationell konferens inom ramen för skogsprogrammet möjliggör även för inspel till handlingsplanen samt uppföljning, samverkansmöjligheter och dialog mellan aktörer på regional, nationell och internationell nivå och mellan berörda politikområden.

Skogsprogrammets olika delar

2. Handlingsplan

2.1 Övergripande åtgärder

Vissa övergripande åtgärder berör alla fem fokusområden och presenteras samlat i detta avsnitt.

2.1.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram

Uppdrag att bistå i genomförandet av det nationella skogsprogrammet. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen att under åren 2018–2019 bistå Regeringskansliet i det fortsatta genomförandet av det nationella skogsprogrammet (dnr N2018/04156/SK). För uppdragets genomförande får Skogsstyrelsen använda högst 2,5 miljoner kronor under 2018 och under 2019 beräknas att 3,5 miljoner kronor får användas. Uppdraget innebär att Skogsstyrelsen ska bidra till att uppnå det nationella skogsprogrammets vision och målen för de fem fokusområdena i skogsprogrammets strategi.

Uppdrag att, inom ramen för det nationella skogsprogrammet, stödja regionala dialoger och insatser. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen att fördela medel till regionala insatser som stödjer det nationella skogsprogrammets vision och målen för de fem fokusområdena i skogsprogrammets strategi (dnr N2018/04157/SK). Skogsstyrelsen får under 2018 fördela högst 17 miljoner kronor för stöd till regionala insatser. Regeringen beräknar att ytterligare upp till 9 miljoner kronor kan fördelas för samma ändamål under 2019. Insatserna ska skapa förutsättningar för en långsiktig och strategisk samverkan och en dialog mellan befintliga och nya intressenter som är verksamma på regional nivå och som vill bidra till skogsprogrammets genomförande. Insatserna ska återspegla regionala förutsättningar, intressen och behov samt inbegripa ett nära samarbete och samverkan mellan t.ex. myndigheter, samverkansorgan, kommuner, näringsliv, universitet, högskolor och intresseorganisationer.

2.1.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till målen för fokusområdena

Samverkansprogrammet Cirkulär och biobaserad ekonomi. Regeringen driver en ambitiös och sammanhållen politik för att Sverige ska leva upp till de internationella klimatmålen och målen i Agenda 2030. För att lyckas med detta behöver Sverige ställa om från en linjär och fossilbaserad ekonomi till cirkulär och biobaserad ekonomi. Ett hållbart nyttjande av naturresurser och en omställning till ett fossilfritt samhälle är en stark drivkraft för

omställningen till cirkulär och biobaserad ekonomi. För att gemensamt kraftsamla innovationsinsatser för att den biobaserade ekonomins andel ska växa samt främja cirkulära lösningar har regeringen tagit initiativ till samverkansprogrammet Cirkulär och biobaserad ekonomi.

Handlingsplan för Agenda 2030. Agenda 2030 är en agenda för förändring till ett hållbart samhälle. Den 14 juni 2018 beslutade regeringen om Sveriges handlingsplan för Agenda 2030. Handlingsplanen innehåller centrala politiska åtgärder för åren 2018–2020. Den lyfter också sex tvärsektoriella fokusområden; jämlikhet och jämställdhet, ett hållbart samhälle, en samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi, ett starkt näringsliv med hållbart företagande, en hållbar och hälsosam livsmedelskedja samt kunskap och innovation. En central idé i handlingsplanen är att uppmuntra partnerskap mellan offentlig sektor, kunskapssamhälle, näringsliv och civilsamhälle. Handlingsplanen lyfter även fyra nyckelfaktorer för genomförandet.

2.2 Åtgärder för fokusområde 1. Ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta

Mål för fokusområdet Ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta ska vara en hållbar skoglig tillväxt med god och säkerställd tillgång till nationell biomassa från den svenska skogen, inom ramen för att de nationella miljömålen nås.

2.2.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram

Uppdrag att, inom ramen för det nationella skogsprogrammet, utforma ett ändamålsenligt utbildningspaket för älgförvaltning.

Regeringen har uppdragit åt Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) att utforma ett utbildningspaket i adaptiv älgförvaltning genom att uppdatera, utveckla och förenkla befintlig utbildning (dnr N2018/04160/FJR). För uppdragets genomförande får SLU använda högst 1 miljon kronor under 2018.

Utbildningspaketet ska vara ändamålsenligt, användarvänligt och rikta sig till målgruppen. Den ska bidra till ökad förståelse för och tillit till älgförvaltningssystemet. Vidare ska utbildningspaketet ange vikten av att hänsyn tas till allmänna intressen som rovdjur, motverkande av trafikolyckor med älg, skador på skog samt inverkan på övrig biologisk mångfald i älgförvaltningsplanerna. Utbildningspaketet ska även tydliggöra roller, ansvar och befogenheter inom och mellan älgförvaltningens olika nivåer samt metoder för samverkan.

Uppdrag att, inom ramen för det nationella skogsprogrammet, genomföra en samhällsekonomisk konsekvensanalys av metoden för att skydda värdefulla skogar inom Ersättningsmark i Sverige AB (ESAB). Regeringen har uppdragit åt Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) att genomföra en samhällsekonomisk konsekvensanalys av metoden för att skydda värdefulla skogar inom Ersättningsmark i Sverige AB, den så kallade ESAB-metoden (dnr N2018/04158/SK). För uppdragets genomförande får SLU använda högst 500 000 kronor under 2018 och det beräknas att 500 000 kronor får användas för 2019. Den samhällsekonomiska konsekvensanalysen ska innehålla en identifiering och jämförelse av samhällets samtliga kostnader och nyttor av att skydda värdefulla skogar med den metod som använts med ersättningsmark från Sveaskog (ESAB-metoden). Kostnader och nyttor för företag, individer och andra berörda aktörer och för samhället i stort ska beräknas.

Uppdrag, att inom ramen för det nationella skogsprogrammet, redovisa prognoser för växthusgaser. Regeringen har uppdragit åt Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) att redovisa prognoser utifrån uppdaterade scenarier för den svenska skogens och skogsmarkens utsläpp och upptag av växthusgaser fram till 2030 i enlighet med beslut och riktlinjer för redovisning till EU och FN:s klimatkonvention (dnr N2018/01213/SK). SLU får för uppdragets genomförande under 2018 använda sammanlagt 3 miljoner kronor.

Uppdrag att inom ramen för det nationella skogsprogrammet, utarbeta en sammanhållen och regelbunden statistik om arealer skogsmark. Regeringen har gemensamt uppdragit åt Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket, att tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), utarbeta en sammanhållen statistik för skogsmark (dnr N2018/04159/SK). I uppdraget kommer att ingå att redovisa arealer uppdelat på formerna av formellt skyddade områden, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt lagstiftat skydd av improduktiv skogsmark, så att en transparent och jämförbar uppföljning kan göras. Även andra identifierade instrument som avser reglering av markanvändning kan ingå i redovisningen. För uppdragets genomförande kommer myndigheterna få använda högst 500 000 kronor under 2018 och 500 000 kronor under 2019.

2.2.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till fokusområdets mål

Samverkansprocess skogsproduktion. Skogsstyrelsen har initierat en samverkansprocess kring hur en ökad tillväxt kan åstadkommas inom ramen för skogspolitikens jämställda mål för miljö och produktion. Syftet är att ta fram tydliga ställningstagande och mål inom fyra områden för skogsproduktion. De fyra områdena är ”Skador på skog”, ”Infrastruktur”, ”Effektiv skogsskötsel” och ”Produktionshöjande åtgärder”. Regeringen följer utvecklingen av detta arbete.

Uppdrag om föreskrifter för anläggning av skog. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen att, med hänsyn tagen till regeringens ambition om en växande bioekonomi och ett fossilfritt Sverige, vid behov revidera föreskrifter för anläggning av skog på produktiv skogsmark så att de understödjer skogspolitikens jämställda mål om produktion och miljö (dnr N2016/08074/SUN). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 december 2018.

Uppföljningsbara mål för älgförvaltningen. Regeringen ser inget skäl att för närvarande ändra det nya älgförvaltningssystemet som infördes 2012 (prop. 2009/10:239). Det är dock viktigt att förvaltningssystemet bättre tillvaratar såväl allmänna som enskilda intressen. Samtidigt står det klart att det krävs en generell minskning av klövviltstammarna för att älgförvaltningen ska behålla sin trovärdighet och vara kostnadseffektiv ur ett samhällsperspektiv. Regeringen har i regleringsbrevet för 2018 uppdragit åt Naturvårdsverket att tillsammans med Skogsstyrelsen lämna förslag till hur riksdagens målsättningar för älgförvaltningen kan konkretiseras och göras uppföljningsbara i den kunskapsbaserade lokala älgförvaltningen. Myndigheterna ska även utvärdera graden av måluppfyllelse mot uppställda mål i älgförvaltningsplanerna samt vid behov lämna de förslag som behövs för en förbättrad lokal målformulering och måluppfyllelse. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 30 november 2018.

Uppdrag om skogsskador. Regeringen har i regleringsbrevet för 2018 uppdragit åt Skogsstyrelsen att i årsredovisningen för 2019 redovisa en samlad nationell beräkning av kostnaderna för de skador som viltet orsakar skogsbruket.

Målbilder för god miljöhänsyn. Skogsstyrelsen har tillsammans med skogssektorn tagit fram målbilder för god miljöhänsyn i projektet ”Dialog om miljöhänsyn”. Projektet har genomförts som ett resultat av regeringsuppdraget Kunskapsplattform för hållbart brukande av skog (dnr Jo2010/2969). Skogsstyrelsen har redovisat hur implementering av målbilderna fortgår, Rapport 9/2017. Målbilderna ska ge skogsbrukets aktörer vägledning för hur miljöhänsyn bör tas vid skogsbruksåtgärder. Skogsstyrelsen bedömer att det finns en stark vilja i branschen att inkludera målbilderna som en del i sitt systematiska arbete med bl.a. utbildning av personal och uppföljning av genomförda skogsbruksaktiviteter. Arbetet med målbilder för miljöhänsyn fortgår och effekterna i det praktiska skogsbruket kommer att utvärderas i samband med hänsynsuppföljningen. Statistiskt säkerställda resultat av effekterna av implementerade målbilder kommer presenteras år 2021 via Skogsstyrelsens hänsynsuppföljning. Regeringen förväntar sig att projektet ger tydliga resultat i praktiken under de kommande åren.

Uppdrag att genomföra en landsomfattande inventering av nyckelbiotoper. Riksdagen har genom antagandet av budgetpropositionen för 2018 beslutat att anslaget 1:1 Skogsstyrelsen inom utgiftsområde 23 tillförs 20 miljoner kronor per år under åren 2018–2027 för en landsomfattande inventering av nyckelbiotoper. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen att genomföra en landsomfattande inventering av nyckelbiotoper (dnr N2018/03141/SK). Det är viktigt att skogsägare accepterar arbetssättet samt har förståelse för behovet av och motivation för att bevara nyckelbiotoperna. Av bland annat detta skäl är det viktigt att inventeringarna håller hög kvalitet för att få ändamålsenliga kunskapsunderlag. I uppdraget ingår dels att applicera utvecklad och förbättrad metodik för att identifiera och avgränsa nyckelbiotoper i nordvästra Sverige, dels att uppdatera den nyckelbiotopsinventering som genomförts i övriga delar av landet. Nyckelbiotopsinventeringen syftar till att identifiera, avgränsa samt registrera nyckelbiotoper i hela landet. Vad som utgör en nyckelbiotop definieras av Skogsstyrelsen.

Regeringens insatser för att nå de nationella miljömålen. Under mandatperioden har regeringen gjort historiska budgetsatsningar för att öka möjligheterna att nå miljömålen. I skrivelsen Miljömålen – med sikte på framtiden (skr. 2017/18:265) ges en översikt över dessa satsningar samt en redovisning av några av de i övrigt viktigaste insatserna som regeringen

vidtagit för att nå det av riksdagen beslutade generationsmålet och vart och ett av miljökvalitetsmålen.

Satsningar på skydd och skötsel av värdefulla skogar. I syfte att höja ambitionen i arbetet med skydd av värdefull natur, skötsel och förvaltning av skyddad natur, bevarande av biologisk mångfald, viltförvaltning samt insatser för friluftslivet har riksdagen efter förslag från regeringen under mandatperioden väsentligt ökat anslagen för åtgärder och skydd av värdefull natur. Anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur omfattade i budgetpropositionen för 2018 ca 1 248 miljoner kronor och anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur drygt 1 418 miljoner kronor. I det senare anslaget ingår en satsning på 150 miljoner kronor för att skydda värdefulla skogar på nyckelbiotoprika fastigheter (se nästa åtgärd). Detta att jämföra med budgetpropositionen för 2014 där samma anslag omfattade drygt 600 respektive drygt 800 miljoner kronor. Dessa satsningar har inneburit en kraftig ambitionshöjning och gjort att fler värdefulla naturmiljöer för biologisk mångfald och friluftsliv har kunnat skyddas. De senaste tre åren har det beslutats om att inrätta fler än 750 naturreservat vilket är en kraftig ökning. Riksdagen har dessutom under 2017 godkänt regeringens förslag att utvidga nationalparkerna Tiveden och Björnlandet.

Satsning för att bevara skyddsvärda skogar. Regeringen har tillfört 250 miljoner kronor per år t.o.m. 2027 för att kunna erbjuda skogsägare med nyckelbiotopsrika brukningsenheter möjligheter till ersättning i form av områdesskydd. För det ändamålet har anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur till Naturvårdsverket förstärkts med 150 miljoner kronor och anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket till Skogsstyrelsen förstärkts med 100 miljoner kronor per år t.o.m. 2027.

Strategi för skydd av värdefulla skogar. Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har på regeringens uppdrag utvärderat och reviderat den nationella strategin för formellt skydd av skog (dnr M2017/00212/Nm). Myndigheternas redovisning av regeringsuppdraget om värdefulla skogar ska kunna användas i regeringens arbete med att utveckla nya etappmål för skydd av skog i syfte att uppnå ett kostnadseffektivt skydd.

Utredning om artskyddsförordningen. Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har beslutat om gemensamma riktlinjer för artskydd vid skogsbruksåtgärder. Regeringen anser att riktlinjerna för handläggning av

artskyddsärenden i skogsbruket, som Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket beslutat om, är ett viktigt steg i arbetet för att skydda fridlysta arter i skogen och skapa tydlighet i tillämpningen. I en skrivelse till regeringen har Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen bedömt att artskyddsförordningen bör utredas. Syftet med utredningen är att säkerställa att artskyddsförordningen är tillämpbar, effektiv och rättssäker (dnr M2016/01731/Nm). Regeringen delar denna bedömning och avser att låta utreda rådande regelverk för att skapa klarhet och förutsägbarhet. En särskild utredare bör få i uppdrag att se över artskyddsförordningen och angränsande regelverk på området.

Naturvårdande skötsel. Riksdagen har efter förslag från regeringen i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg. omr. 23) tillfört anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket inom utgiftsområde 23 50 miljoner kronor för naturvårdande skötsel av formellt skyddade skogar. Med dessa insatser ökar också förutsättningarna för friluftsliv i skog och mark. Naturvårdande skötsel omfattar alla typer av åtgärder i naturskog eller kulturpräglade skogar som syftar till att bevara eller gynna den biologiska mångfalden och kulturlandskapet.

Hyggesfritt skogsbruk. Riksdagen har efter förslag från regeringen i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg. omr. 23) tillfört anslaget 1:1 Skogsstyrelsen inom utgiftsområde 23 6 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2018. Regeringen anser att arealen med hyggesfritt skogsbruk och naturligt förnygrade skogar bör öka. Hyggesfritt skogsbruk kan komplettera trakthyggesbruk och användas där så är lämpligt utifrån exempelvis miljö-, kulturmiljö-, eller virkesproduktionssynpunkt eller med hänsyn till rekreativvärden och rennäringen. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen att fortsätta utveckla och analysera metoder för hyggesfritt skogsbruk (kontinuitetsskogsbruk) utifrån ekonomiska, ekologiska, kulturella och sociala aspekter samt informera om och ge råd om hyggesfritt skogsbruk samt för utvärdering (dnr N2017/07765/SK).

Landsbygdsprogrammet. Genom landsbygdsprogrammet 2014–2020, som finansierats med nationella medel och EU-medel, lämnas stöd som berör skog, och som syftar till att bl.a. att stärka hållbar landsbygdsutveckling och bidra till att nå miljömålen (dnr N2018/01654/HL). Stöden omfattar totalt 250 miljoner kronor. Av dessa medel är 199 miljoner kronor budgeterat till rådgivning, kompetensutveckling och ersättning för praktisk skötsel av skogens natur-, kultur- och sociala värden. Därtill finns 50 miljoner kronor

avsatt för stöd till samarbeten utifrån landskapsperspektiv för ökad konkurrenskraft i skogen. Utöver dessa stöd i landsbygdsprogrammet finns nationella satsningar i form av ersättning till natur- och kulturmiljöåtgärder (Nokås) och ädellövskogsbruk. Under 2017 beviljades 10,4 miljoner kronor för Nokås och 24,6 miljoner kronor till ädellövskogsbruk.

Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur. Regeringen har uppdragit åt länsstyrelserna att ta fram regionala handlingsplaner för grön infrastruktur (dnr Fi2017/00989/SFÖ). Uppdraget ska redovisas samlat till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) av Länsstyrelsen i Västerbottens län senast den 1 oktober 2018. Skogsstyrelsen ska bistå länsstyrelserna lokalt i koordineringsarbetet och tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Statens jordbruksverk, Boverket, Trafikverket och Riksantikvarieämbetet medverka i arbetet med de regionala handlingsplanerna. Naturvårdsverket koordinerar genomförandet och har redovisat riktlinjer och en genomförandeplan avseende regionala handlingsplaner för grön infrastruktur (dnr M2013/02206/Nm).

Grön infrastruktur inom skogsförvaltning. Regeringen har i regleringsbrev för 2018 uppdragit åt Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk att utveckla sitt arbete med handlingsplaner för en grön infrastruktur på sina skogsfastigheter kopplat till de nationella miljö kvalitetsmålen, bl.a. Levande skogar och Levande sjöar och vattendrag. Uppdraget ska genomföras i samverkan med berörda länsstyrelser och redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 31 mars 2020.

Utredning om skogsbruk i fjällnära skog. Skogsstyrelsen har signalerat att befintlig lagstiftning vad gäller rätten till ersättning vid nekat tillstånd till avverkning i fjällnära skog är otydlig. Det är regeringens ansvar att säkerställa att lagstiftningen ger tydliga spelregler för alla inblandade. Regeringen avser att låta utreda vilka åtgärder som kan vidtas för att åstadkomma en ökad tydlighet. Ersättningsfrågan prövas dock för närvarande i mark- och miljödomstol och regeringen avvaktar den pågående rättsprocessen.

Översyn av skogsvårdslagstiftningen. Utredningen om en rättslig översyn av skogsvårdslagstiftningen överlämnade i oktober 2017 sitt betänkande Rättslig översyn av skogsvårdslagstiftningen (SOU 2017:81). Utredningens uppdrag har bestått i att föreslå de förändringar i skogsvårdslagstiftningen

som behövs för att säkerställa en effektiv och tydlig lagstiftning när det gäller vissa frågor. Utredningen föreslår bestämmelser om straff, sanktionsavgifter och klagorätt. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

2.3 Åtgärder för fokusområde 2. Mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet

Mål för fokusområdet Mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet ska vara ökad sysselsättning, stärkt hållbar tillväxt och landsbygdsutveckling med beaktande av skogens sociala värden. Kompetensen hos såväl kvinnor som män ska tillvaratas i arbetet, inklusive kompetensen hos nyanlända.

2.3.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram

Uppdrag att, inom ramen för det nationella skogsprogrammet, ta fram och kommunicera tvärvetenskaplig kunskap om mångbruk av skog.

Regeringen har uppdragit åt Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) att via myndighetens framtidsplattform Future Forests utveckla kunskapen om mångbruk av skog (dnr N2018/04152/SK). För uppdragets genomförande får SLU använda högst 5 miljoner kronor under 2018 och under 2019 beräknas 3,5 miljoner kronor få användas. Uppdraget innebär att SLU ska göra tvärvetenskapliga analyser och synteser samt genomföra kommunikativt arbete som ytterligare synliggör potentialen för mångbruk av skog. Uppdraget ska bidra till att genomföra det nationella skogsprogrammets vision och målen för de fem fokusområdena, i synnerhet målet för fokusområdet Mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Arbetet kan ske i samverkan med andra relevanta myndigheter som Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Sametinget och Statistiska centralbyrån.

Uppdrag att, inom ramen för nationella skogsprogrammet, föreslå åtgärder för en jämställd skogssektor. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen att utvärdera eller låta utvärdera regeringens och skogssektorns gemensamma strategi Konkurrenskraft kräver jämställdhet – Jämställdhetsstrategi för skogsbrukssektorn inklusive de rapporter som har tagits fram inom ramen för arbetet med att genomföra och utvärdera strategin (dnr N2018/03100/SK). Skogsstyrelsen får för uppdragets genomförande under 2018 använda 800 000 kronor. I uppdraget ingår bl.a. att utifrån indikatorer och framtaget material inom ramen för jämställdhetsstrategin jämföra tillståndet vad gäller jämställdhet i

skogssektorn 2009 med dagens tillstånd. Skogsstyrelsen ska föreslå åtgärder för att uppnå en jämställd skogssektor med ledning av utvärderingen och med hänsyn tagen till #metoo-upproppet ”Slutavverket” samt det öppna brev ”Från hashtag till handling” som studenter vid jägmästarprogrammet har överlämnat till Sveriges lantbruksuniversitet. Skogsstyrelsen ska under 2018 anordna en konferens om jämställdhet varvid rapporten ska diskuteras.

2.3.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till fokusområdets mål

Uppdrag om gröna jobb. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Trafikverket, Naturvårdsverket och länsstyrelserna att arbeta för enklare vägar till jobb och i samarbete verka för att tillvarata den jobbpotential som finns inom de gröna näringarna (dnr N2017/07501/KSR). Uppdraget riktar sig till nyanlända och personer långt från arbetsmarknaden. I Skogsstyrelsens uppdrag ingår att skapa förutsättningar för fler gröna jobb inom sitt verksamhetsområde, genom höjd ambitionsnivå på de uppgifter som Skogsstyrelsen kan bedriva inom t.ex. natur- och markvård m.m. Riksdagen har efter regeringens förslag i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg. omr. 23) beslutat och beräknat att för verksamheten avsätta totalt 910 miljoner kronor under åren 2018–2020 till olika myndigheter.

Landsbygdsproposition. Riksdagen fattade den 7 juni 2018 beslut med anledning av propositionen En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder (prop. 2017/18:179). Politiken omfattar olika aspekter av företagande, jobb, boende och välfärd och kännetecknas av en helhetssyn i linje med de globala målen i Agenda 2030. Inriktningen av landsbygdspolitiken innebär ett tydligt fokus på att skapa förutsättningar för landsbygden att utvecklas och flera samhällssektorer aktiveras för att sluta klyftorna mellan olika delar av landet. Den sammanhållna landsbygdspolitiken omfattar ett övergripande mål och tre delmål och förutom tidigare mångmiljardsatsningar på landsbygden satsar riksdagen på förslag av regeringen totalt 1,5 miljarder kronor under åren 2019–2020 och därefter 400 miljoner kronor årligen.

Sänkt mervärdesskatt för ökad tillgänglighet till naturområden.

Guidning och naturvägledning i naturområden bör likställas med andra jämförbara tjänster. Riksdagen har därför efter förslag från regeringen beslutat att mervärdesskatten på förevisning av naturområden sänks från 25 till 6 procent från och med den 1 januari 2018.

En växande besöksnäring. En särskild utredare har lämnat förslag till en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring i betänkandet Ett land att besöka – en samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95). Syftet med utredningen var att ge regeringen underlag för att stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor i hela landet. Utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

En strategi om svensk naturturism. En strategi tas fram inom ramen för besöksnäringens nationella strategi 2020. Svenska Ekoturismföreningen, Visita och Svensk Turism ska i samarbete ta fram en långsiktigt sammanhållen strategi för svensk naturturism. Arbetet finansieras av Tillväxtverket. I styrgruppen finns företrädare för det regionala turismnätverket, Tillväxtverket och V. S. Visit Sweden AB.

Sociala värden och tätortsnära skogar. Naturvårdsverket redovisade den 20 december 2017 ett regeringsuppdrag om tätortsnära natur och friluftsliv (dnr M2017/03259/Nm). I uppdraget identifierades behov av vägledning, styrmedel och samverkan mellan myndigheter för en hållbar förvaltning av tätortsnära natur. Skogsstyrelsen redovisade 31 mars 2018 i rapport 7/2018 en analys av styrmedel för skogens sociala värden. Uppdraget genomfördes i samverkan med Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Boverket. De två uppdragen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Metod att kartlägga natur för friluftsliv, rekreation och turism.

Regeringen uppdrog i regleringsbrevet för 2016 åt Naturvårdsverket att ta fram en metod för att kartlägga naturområden med värden för friluftsliv, rekreation och turism på lokal och regional nivå (dnr M2015/04233/S). En vägledning har tagits fram och en pilotstudie har påbörjats där metoden ska tillämpas och utvärderas i fem kommuner. Utfallet ska redovisas under 2018 till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet).

Uppdrag om strategi för kulturmiljöfrågor. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen, liksom flera andra myndigheter, att utarbeta en vägledande strategi för sitt arbete med kulturmiljöfrågor (dnr Ku2017/01563/KL). Syftet är att myndigheterna ska utarbeta ett mer samlat och strategiskt förhållningssätt till hur deras verksamheter påverkar kulturmiljön och bidrar till de nationella kulturmiljömålen och att därigenom skapa bättre förutsättningar att tillvarata den potential som kulturmiljön utgör för ett

hållbart samhälle. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 31 oktober 2019.

Satsningar inom landsbygdsprogrammet 2014–2020 rörande åtta pilotprojekt om naturturismen. Pilotprojekten är en del i regeringens 40 miljonerssatsning på landsbygdsturism. Stöd har bl.a. lämnats för projekt om nationalparksturism, mångbruk i Sveaskog AB:s ekoparker, internationell marknadsföring, samt framtagande av en rådgivande handledning om turism på annans mark.

2.4 Åtgärder för fokusområde 3. Innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass

Mål för fokusområdet Innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass ska vara att svensk skogsnäring är världsledande när det gäller att skapa och tillvarata innovationer och att hållbart producera förädlad skogsråvara för en växande bioekonomi samt tillgodose efterfrågan på hållbara, fossilfria varor och tjänster på globala marknader.

2.4.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram

Stöd, inom ramen för nationella skogsprogrammet, till Trästad.

Regeringen har beviljat föreningen Trästad stöd med 2 miljoner kronor per år 2017 och 2018 för att genomföra kunskapsinsatser, sprida goda exempel samt stimulera innovation och utveckling av nya byggsystem baserat på trä (dnr N2016/06073/SK). Regeringen avser att bevilja 2 miljoner kronor för verksamheten även 2019. Bidraget syftar till att främja industriellt träbyggande och öka kunskapen bland kommuner och andra aktörer inom bygg- och fastighetsbranschen som ett led i arbetet mot en svensk biobaserad ekonomi. Under 2017 och 2018 har föreningen Trästad Sverige bl.a. genomfört ett antal regionala seminarier för öka kunskapen om industriellt träbyggande.

Uppdrag att, inom ramen för nationella skogsprogrammet, analysera effekterna av jordförvärvslagstiftningen. Konkurrenskraftsutredningen gjorde i sitt betänkande Attraktiv, innovation och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring (SOU 2015:15) bedömningen att det finns tecken på att nuvarande lagstiftning om jordförvärv och arrende hämmar företagsutvecklingen på svensk landsbygd. Regeringen har därför uppdragit åt Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) att analysera nuvarande lagstiftning som omfattar såväl skogsbruk som jordbruk

(dnr N2017/04215/JM). Syftet är att studera jordförvärvslagstiftningens effekter såväl positiva som negativa för företagsutveckling inom de gröna näringarna. Regeringen vill också studera hur den nuvarande lagen påverkar aktivt brukande av marken, sysselsättning och bosättning på landsbygden. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 december 2018.

2.4.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till fokusområdets mål

Utveckla nordiskt industriellt träbyggande. Inom det svenska ordförandeskapet i det nordiska ministerrådet pågår arbeten för att öka det industriella träbyggandet i de nordiska länderna. Regeringen beräknar att projektet kommer att beviljas 2 miljoner danska kronor per år t.o.m. 2020. Syftet är att öka den nordiska samverkan och gränsöverskridande samarbete för att främja ett utvecklat nordiskt industriellt träbyggande, export och hållbara lösningar.

Stöd till innovativt och hållbart bostadsbyggande. Regeringen har infört ett stöd för innovativt och hållbart byggande med minskad klimatpåverkan som totalt beräknas uppgå till 275 miljoner kronor för åren 2018–2020. Regeringen anser att det är viktigt att bygga rätt från början och med hållbara material. Bostäder som byggs ska vara klimatsmarta och ta tillvara innovativa och arkitektoniska lösningar. Stödet kommer att bidra till att öka utveckling och tillämpning av innovativa och hållbara lösningar inom bostadsbyggandet.

Inriktning för industriellt träbyggande. Regeringen anser att ett ökat industriellt byggande i trä av hållbart producerad skogsråvara bör främjas för att öka klimatnyttan, bostadsbyggande, export och sysselsättning i hela landet. I juni 2018 beslutade därför regeringen om en inriktning för industriellt träbyggande (dnr N2018/03796/BB). Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att utveckla svenskt industriellt träbyggande och främja ett mer hållbart byggande, men bedömer att det finns ytterligare potential för fortsatt utveckling. Regeringen kommer därför att fortsätta samverka med bransch, akademi och offentliga aktörer för att kunna identifiera eventuella behov av ytterligare åtgärder och insatser.

Ny politik för arkitektur, form och design. Regeringen presenterade 2018 en ny politik för arkitektur, form och design. I propositionen Politik för gestaltad livsmiljö (prop. 2017/18:110) framgår bland annat att arkitektur,

form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Arkitektur, form och design påverkar alla människor dagligen och handlar i grunden om livskvalitet. Regeringens målsättning är ett samhällsbygge som sätter människan i centrum, där fler ska få leva och bo i inkluderande, välgestaltade och långsiktiga hållbara miljöer. Politikområdet har därför betydelse för flera fokusområden inom skogsprogrammet. I detta arbete kan bl.a. ha ett ökat industriellt träbyggande, baserat på hållbart producerad skogsråvara, spela en viktig roll i för byggandet av nya hållbara städer och hållbara bostäder. En sådan utveckling kan också bidra till att skapa ökad sysselsättning i hela landet samt till utvecklingen av en cirkulär och biobaserad ekonomi.

Informationscentrum för hållbart byggande. Boverkets har tillförts 10 miljoner kronor per år för att bidra till inrättandet av ett informationscentrum för hållbart byggande (prop. 2016/17:1 utg. omr. 18, bet. 2016/17:CU1, rsk. 2016/17:70). Syftet är att främja energieffektiviserande renovering och energieffektivt byggande med användning av hållbara material. Informationscentrumet drivs sedan januari 2018 av Svensk Byggtjänst på uppdrag av Boverket.

Utredning av metod och regler för redovisning av byggnaders klimatpåverkan. Regeringen uppdrog under 2017 åt Boverket att föreslå metod och regler för redovisning av byggnaders klimatpåverkan, med beaktande av ett livscykelperspektiv (dnr N2017/05878/PBB). Tidigare har fokus för byggnaders klimatpåverkan ofta legat på låg energianvändning under driftskedet. Studier har visat att en betydande andel av en ny byggnads klimatpåverkan uppstår under byggfasen och därför har intresset för klimatpåverkan under en byggnads livscykel, inklusive byggfas och materialval ökat. I juni 2018 redovisade Boverket ett förslag om klimatdeklaration för byggnader (dnr N2018/00268/BB).

Utveckling av hållbara biobränslen för flyget. Regeringen har uppdragit åt Statens energimyndighet att utlysa medel för att stödja forskning och utveckling av hållbara biobränslen från bl.a. svensk skogsråvara för flyg samt inrätta ett innovationskluster som samlar hela värdekedjan och som tar fram en gemensam behovsanalys för att klara omställningen till fossilfrihet inom flyget (dnr N2018/02705/FÖF). Sammanlagt 100 miljoner kronor under

2018 och motsvarande belopp har avsatts för ändamålet under 2019–2020. Slutredovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 mars 2021.

Utredning om styrmedel för att främja användningen av biobränsle för flyget. Regeringen har tillkallat en särskild utredare med uppdrag att analysera hur flygets användning av hållbara biobränslen kan främjas för att minska utsläppen (dir. 2018:10). Utredaren ska analysera behovet av styrmedel för att främja användningen av biobränslen för flyget och ta fram förslag till sådana styrmedel. Utredaren ska redovisa sitt förslag senast den 1 mars 2019 till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet).

Delegation för cirkulär ekonomi. Regeringen har inrättat en Delegation för cirkulär ekonomi (dnr M2018/01090/Ke). Syftet är att nationellt och regionalt stärka omställningen till en resurseffektiv, cirkulär och biobaserad ekonomi. Delegationen ska ge råd till regeringen och identifiera hinder och målkonflikter, behov av utbildning och information. Den ska vara ett kunskapscentrum och en samordnande kraft för omställningen. Arbetet ska bidra till minskad miljö- och klimatpåverkan och samtidigt underlätta för svenskt näringsliv att ligga i framkant på globala marknader. Delegationen placeras vid Tillväxtverket.

Innovationskluster för fossilfri tung trafik. Regeringen har uppdragit åt Statens energimyndighet att inrätta ett innovationskluster för flytande biogas från bl.a. skogsråvara (dnr N2018/02934/FÖF). Satsningen omfattar totalt 28 miljoner kronor 2018, för 2019 beräknas satsningen fortsätta med 32 miljoner kronor, för 2020 med 25 miljoner kronor och för 2021 med 115 miljoner kronor. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 mars 2022.

Innovationskluster för etanol. Regeringen har uppdragit åt Statens energimyndighet att utlysa medel för inrättandet av två innovationskluster för demonstration av etanol respektive transporteffektiva elektrifierade urbana godstransporter (dnr N2018/02706/FÖF).

74-tons lastbilar. En ny bärighetsklass för vägar, BK4, infördes genom en ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner som trädde i kraft den 1 juli 2017 (prop. 2016/17:112, bet. 2016/17:TU14, rskr. 2016/17:238). Det möjliggör användning av tyngre lastbilar upp till 74 ton, som är viktigt för att minska utsläpp och öka effektiviteten i skogsnäringens transporter. I februari

2018 fattade regeringen beslut om ändringar i trafikförordningen (1998:1276) som ger Trafikverket möjlighet att påbörja arbetet med att avgöra vilka vägar som är lämpliga att öppna för 74-tons lastbilar (dnr N2018/01054/RS). I den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastruktur för perioden 2018–2029 som regeringen beslutade om 31 maj 2018 har 16,3 miljarder kronor avsatts för bärighetsåtgärder. Det inkluderar åtgärder för att öka delar av vägnätets bärighet till bärighetsklass BK4, åtgärder för att vägnätet ska vara tillgängligt året runt och åtgärder för att anpassa vägsystemets robusthet i ett förändrat klimat.

Nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2018–2029. Regeringen beslutade 31 maj 2018 om en ny nationell plan för transportinfrastrukturen för perioden 2018–2029. Den ekonomiska ramen uppgår till 622,5 miljarder kronor, vilket tillsammans med intäkter från bl.a. banavgifter och trängselskatt och kommunernas medfinansiering gör att satsningarna totalt omfattar åtgärder för över 700 miljarder kronor för planperioden 2018–2029. Planen omfattar stora satsningar på såväl nybyggnation som upprustning och modernisering av befintlig infrastruktur. Beslutet rymmer också betydande satsningar på sjöfart och väg. Detta är möjligt då regeringen satsar 100 miljarder kronor mer än i förra planperioden.

Nationell godstransportstrategi. Regeringen beslutade den 28 juni 2018 om Effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter – en nationell godstransportstrategi (dnr N2018/03939/TS). Strategin ger en sammanfattande bild av nuläget och tydliggör den övergripande inriktningen för gods- och logistikområdet. Inriktningen och tillhörande insatser ska bidra till att de transportpolitiska målen nås, stärka näringslivets konkurrenskraft och främja en överflyttning av godstransporter från väg till järnväg och sjöfart. Strategin är den första i sitt slag och är även avsedd att vara en plattform för fortsatt samverkan inom godstransportområdet.

Offentlig upphandling. Regeringen har inom ramen för nyindustrialiseringsstrategin Smart industri uppdragit åt Upphandlingsmyndigheten att främja upphandling av innovativa produkter och tjänster genom att ge stöd till beställargrupper (dnr N2016/07793/FÖF). Upphandling som främjar miljömässiga och innovativa lösningar är en viktig del i det fortsatta arbetet för en bioekonomi. Den nationella upphandlingsstrategin är vidare ett viktigt redskap för detta.

Regionala innovationskluster. Verket för innovationssystem (Vinnova) satsar tillsammans med regionala medfinansiärer 130 miljoner kronor under tio år på regionala innovationskluster. Befintliga strukturer för innovation är den nationella forskningsagendan, det statligt ägda bolaget Research Institutes of Sweden AB (RISE), Vinnovas Vinnväxt-program och den branschöverskridande satsningen BioInnovation.

BioInnovation. BioInnovation är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Verket för innovationssystem, Statens energimyndighet och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande samt de intressenter som deltar i arbetet. Arbetet utgår från visionen att Sverige har ställt om till en bioekonomi 2050. För att visionen ska bli verklighet krävs att olika branscher och sektorer samarbetar för att ny kunskap från forskning och utveckling samt nya samarbetsformer ska möjliggöras. Arbetet sker i olika projekt vars grundstenar utgörs av de projekt som drivs gemensamt mellan näringsliv, offentlig sektor, akademi och institut för att skapa nya biobaserade material, produkter och tjänster.

Smart industri. I januari 2016 fattade regeringen beslut om Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi och en handlingsplan med 45 åtgärder för strategin (dnr N2016/07305/FÖF). I november 2017 beslutade regeringen om en andra handlingsplan för Smart industri, där 37 nya åtgärder tillkommit (dnr N2017/07343/FÖF). Handlingsplanernas totalt 82 åtgärder innefattar insatser inom strategins fyra fokusområden, digitalisering, hållbarhet, kompetensförsörjning, forskning och innovation samt horisontella åtgärder och har bidragit till goda förutsättningar för omställning och förnyelse av svensk industri. I januari 2018 tillsattes en utredning som en åtgärd inom Smart industri som ska se över miljöprövningen av industrin, exempelvis skogsindustri, stålindustri, livsmedelsindustri, vindkrafts- eller gruvverksamhet (dnr M2018/00234/Me).

Reduktionsplikt. En reduktionsplikt införs som innebär en skyldighet för drivmedelsleverantörer att minska utsläppen av växthusgaser från bensin och dieselbränsle genom inblandning av biodrivmedel (prop. 2017/18:1 utg. omr. 3, bet. 2017/18:FiU1, rskr. 2017/18:54). Det främjar framför allt biodrivmedel med särskilt låga utsläpp av växthusgaser, såsom avancerade biodrivmedel från skogsråvara. Lagen (2017:1201) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen trädde i kraft 1 juli 2018.

2.5 Åtgärder för fokusområde 4. Hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete

Mål för fokusområdet Hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete ska vara att skogen och dess värdekedja ska bidra till en global hållbar utveckling och genomförandet av Agenda 2030. Skogen ska inkluderas som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete. Export- och investeringsfrämjande ska stärkas och synergier ska tillvaratas med utvecklingsarbete där det är lämpligt inom det skogliga området. Det nationella självbestämmandet över skogsfrågor ska värnas inom EU-arbetet.

2.5.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram

Uppdrag att, inom ramen för nationella skogsprogrammet, bistå i arbete inom internationella skogsfrågor. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen att bistå Regeringskansliet i proaktivt och strategiskt påverkansarbete för integrering av den internationella skogliga dimensionen i enlighet med skogsprogrammets inriktning. Målet för fokusområdet inom skogsprogrammet avseende hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete, ska vara att skogen och dess värdekedja ska bidra till globalt hållbar utveckling och genomförande av Agenda 2030. Skogsstyrelsen ska enligt uppdraget fokusera ytterligare på policyutveckling inom EU och förstärka skoglig samverkan och dialog. Skogsstyrelsen ska vidare stärka och vidareutveckla strategisk omvärldsbevakning, inklusive rapportering, statistik och konsekvensanalys för internationella skogsfrågor och skogens värdekedjor. Dessutom ska Skogsstyrelsen, inom sitt verksamhetsområde, bistå Regeringskansliet i att stärka skogligt globalt utvecklingssamarbete bl.a. i arbetet med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, genomförandet av Agenda 2030, innovations- och forskningssamverkan, export- och investeringsfrämjande samt handelsrelaterade processer. Skogsstyrelsen ska, när relevant, samverka med andra myndigheter, universitet och högskola samt internationella organisationer (dnr N2018/04154/SK). För uppdragets genomförande får Skogsstyrelsen använda högst 4,3 miljoner kronor under 2018 och för 2019 beräknas 1,7 miljoner kronor få användas.

Uppdrag att, inom ramen för skogsprogrammet, genomföra en dialog om hållbart skogsbruk för beslutsfattare inom EU. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen att, tillsammans med en organisation utpekad av den finska regeringen, förbereda och genomföra en dialog om hållbart

skogsbruk och skogsindustri för beslutsfattare inom EU, i form av årliga skogsexkursioner (dnr N2018/04155/SK). För uppdragets genomförande får Skogsstyrelsen använda högst 700 000 kronor under 2018 och för 2019 beräknas 1 miljon kronor få användas.

2.5.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till fokusområdets mål

High Level Political Forum för genomförandet av Agenda 2030. FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling, HLPF, är det centrala uppföljningsforumet för genomförandet av Agenda 2030 på global nivå. Varje år träffas ministerkollegor för att utbyta erfarenheter i genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030 och hållbarhetsmålen granskas tematiskt. Vart fjärde år träffas regeringsrepresentanter på högsta politiska nivå, vilket infaller 2019. Regeringen deltar aktivt för att lyfta fram skogens roll, under 2018 i synnerhet gällande mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald och 2019 för skogens roll för bl.a. klimatet och ekonomisk tillväxt (bl.a. mål 8 och 13).

Ministermöte Borealt samarbete. Det boreala samarbetet syftar till att stärka samarbetet inom skogsfrågor i den boreala regionen. Samarbetet omfattar sex länder: Kanada, USA, Norge, Sverige, Finland och Ryssland. I gruppen ingår också International Boreal Forest Research Association (IBFRA) som är ett internationellt samarbetsorgan för skogsforskning. Sverige anordnar ett ministermöte 2018 för att stärka hållbart brukande och bevarande i de boreala skogarna genom ökat samarbete. Ministermötet hålls i nära anslutning till Nordiska Ministerrådet 2018. Ministerdeklarationen från mötet lägger grunden för vidare kunskapsutbyte inom forskning och policyutveckling och samarbetet accelereras genom att tillsätta ett internationellt team av skogsspecialister.

Strategi för Sveriges utvecklingssamarbete för hållbar ekonomisk utveckling 2018–2022. Svenskt utvecklingssamarbete ska bidra till globala förutsättningar för en hållbar ekonomisk utveckling, inkluderande tillväxt och hållbar försörjning för människor som lever i fattigdom. Strategin är ett styrande dokument för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) som gäller under perioden 2018–2022 och omfattar sammantaget 4 000 miljoner kronor. Sidas verksamhet ska syfta till bl.a. ökad produktivitet och hållbar produktion inom jordbruk, skogsbruk och fiske, inklusive tryggad livsmedelsförsörjning (dnr UD2018/09125/IU).

Strategi för kapacitetsutveckling, partnerskap och metoder som stödjer Agenda 2030 för hållbar utveckling. Strategin är ett styrande dokument för Sida och Svenska institutet, med syfte att bidra till kapacitetsutveckling, samverkan och partnerskap med en bredd av aktörer, utveckling av metoder och arbetsformer samt till att stärka och bredda den svenska resursbasen (dnr UD2018/09573/IU).

Fördjupat samarbete med Finland inom bioekonomi. Sveriges och Finlands statsministrar lanserade i augusti 2017 tillsammans sin gemensamma ambition att förstärka samarbetet mellan länderna inom bioekonomi. Ett antal samarbetsområden har identifierats inom bl.a. det gemensamma påverkansarbetet inom EU som berör skogsnäringen, kompetensförsörjning, skogsbruk, vattenbruk och träbyggnad. Skogen i Sverige har en stor roll att spela i övergången till en cirkulär och biobaserad ekonomi och ett fossilfritt Sverige. I en växande bioekonomi måste vi säkra ett hållbart uttag av skogsråvara från skogen som också säkerställer biologisk mångfald och sociala värden. Ett resultat av samarbetet är det Letter of intent som Research Institutes of Sweden AB (RISE) och Technical Research Center of Finland Ltd (VTI) tagit fram om fördjupat samarbete om bioekonomi. Det finns också en ambition om att inrätta ett gemensamt forsknings- och innovationsprogram. Genom programmet skulle ländernas forskningsinfrastruktur och kompetens kunna nyttjas på ett resurseffektivt sätt.

Kunskapsunderlag till europeiska beslutsfattare. Det finns möjligheter att utveckla svensk skoglig forskning, t.ex. genom ökat nordiskt och internationellt samarbete. Regeringen värnar också det nationella självbestämmandet över skogsfrågor och ser behov av ytterligare insatser för utvecklat kunskapsunderlag för europeiska beslutsfattare. European Forest institute (EFI) har inrättat en flerdonatorsfond, Multi-donor Trust Fund, för frivilliga bidrag till stöd för programmet Policy Support Facility. Think Forest i Bryssel drivs som en del av det program som finansieras av fonden. Programmet syftar till samarbete med europeiska beslutsfattare, intressenter, europeiska politiska institutioner och EFI:s medlemsorganisationer, däribland Sveriges lantbruksuniversitet, för att föra ut forskningsbaserad kunskap till den politiska arenan. Tillsammans med Finland, Norge, Tyskland, Spanien, Österrike, Tjeckien, Irland m.fl. stöder Sverige arbetet.

Ledande roll inom Forest Europe. I samband med den sjunde ministerkonferensen inom Forest Europe år 2015 tog Sverige plats i den fem länder starka styrkommittén för Forest Europe. Tillsammans med Spanien, Slovakien, Tyskland och Turkiet beslutar Sverige i kommittén om budget och strategisk inriktning på arbetet inom ramen för denna skogspolitiska samarbetsprocess mellan 46 signatärstater (inklusive Europeiska kommissionen). Sedan 1990 har Forest Europe, under ledning av skogsansvariga ministrar i Europa, bl.a. antagit en regional uttolkning av vad hållbart skogsbruk innebär. Samarbetet syftar ytterst till att främja hållbart skogsbruk i Europa och för närvarande genomförs ett brett flerårigt arbetsprogram inför nästa ministerkonferens 2020. Även frågan om uppföljningen av de strandade förhandlingarna om ett rättsligt bindande skogsavtal för Europa hanteras inom detta samarbete.

Samförståndsavtal inom smart och hållbar stadsutveckling. Under 2016 och 2017 upprättades samförståndsavtal inom smart och hållbar stadsutveckling mellan Kina, Chile m.fl. och Sverige (dnr M2017/01891/I och dnr N2016/04612/Ts). Samarbetsområdena berör hållbar och integrerad stadsutveckling inklusive smarta lösningar för att skapa levande och hälsosamma städer och energieffektiva, gröna och hållbara byggnader inklusive industriellt tillverkade träkonstruktioner.

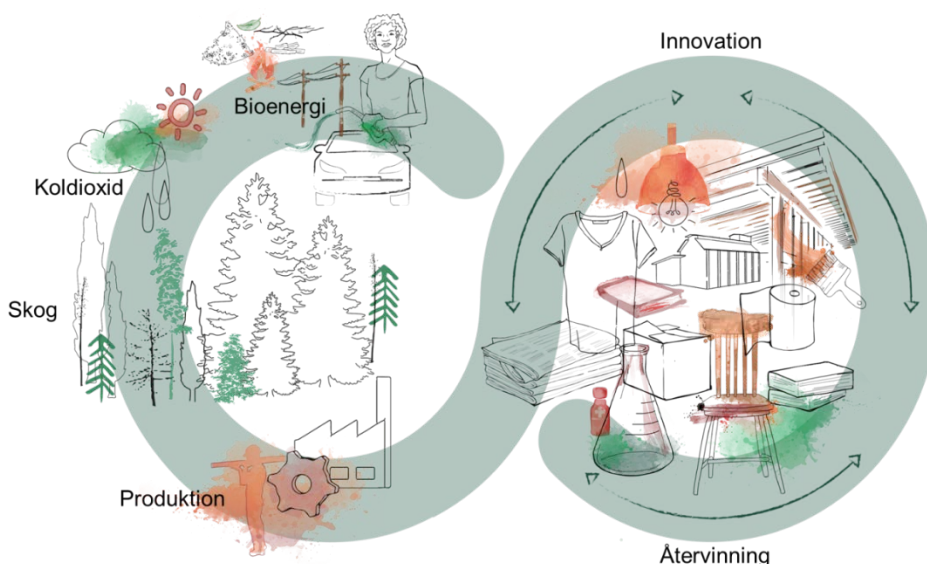
Innovationspartnerskap och innovations- och forskningskontor i utlandet. Regeringen har genomfört satsningar för att utveckla bilaterala internationella innovationssamarbeten med till exempel Indien. Vid Sveriges ambassader i Washington DC, Peking, New Delhi, Tokyo/Seoul och Brasilia finns också innovations- och forskningskontor. Kontoren arbetar utifrån regeringens prioriteringar inom innovations- och forskningspolitiken, vilka ligger i linje med bland annat Agenda 2030 och arbetet med de fem strategiska samverkansprogram, där skogsnäringen berörs av Uppkopplad industri och nya material, Cirkulär och biobaserad ekonomi samt Smarta städer.

Sveriges exportstrategi. Regeringen har i dialog med näringslivet tagit fram en exportstrategi (skr. 2015:48). Inom ramen för exportstrategi har regeringen genomfört flera satsningar som syftar till att öka och förenkla stödet för små och medelstora företag att öka sin export. Sveriges export- och innovationsråd (Business Sweden) har stärkts med bl.a. flera exportrådgivare och regionala exportcentra. En gemensam hemsida för allt

statligt exportstöd har skapats. Flera större ministerledda delegationsresor har genomförts med fokus på 26 särskilt prioriterade marknader. Särskilda exportfrämjande aktiviteter med fokus på export inom skogsnäringarna har genomförts i samverkan mellan Business Sweden och svenska ambassader i t.ex. Japan, Brasilien och Kina.

2.6 Åtgärder för fokusområde 5. Ett kunskapskliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen

Mål för fokusområdet Ett kunskapskliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen ska vara ökad kunskap och innovation kring skogens alla värden och hela värdekedja för en hållbar och växande biobaserad ekonomi.

2.6.1 Åtgärder inom skogsprogrammets budgetram

Uppdrag att, inom ramen för det nationella skogsprogrammet, utveckla rådgivning för ett hållbart skogsbruk. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen att genom rådgivning, kommunikation och samverkan med yrkesverksamma i skogsbruket och skogsägare, samt där så är lämpligt med forskare, miljöorganisationer och andra delar av civilsamhället, bidra till ett mer variationsrikt skogsbruk (dnr N2018/04153/SK). Insatserna ska utveckla rådgivning för ett hållbart skogsbruk inom Skogsstyrelsens kampanj ”Bra produktion-skog med variation”. För uppdragets genomförande får Skogsstyrelsen använda högst 2 miljoner kronor under 2018 och för 2019 beräknas 1 miljon kronor få användas.

2.6.2 Ytterligare åtgärder som bidrar till fokusområdets mål

Uppdrag om laserskanning. Regeringen har uppdragit åt Lantmäteriet att genomföra laserskanning av Sveriges skogsmark (dnr N2018/03101/SK). I uppdraget ingår även lagring och tillhandahållande av laserdata. Data som tas fram ska vara användbara och tillgängliga för olika ändamål. Resultatet ska kunna ligga till grund för öppna och avgiftsfria digitala kunskapsunderlag av skogliga grunddata. Vid genomförandet av uppdraget ska Lantmäteriet säkerställa att spridning inte medför skada för totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt. Anslag 1:1 anslagsposten 2 Skogsstyrelsen – Lantmäteriet inom utgiftsområde 23 har tillförts 12 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2018 för uppdatering och utveckling av skogliga grunddata med hjälp av laserskanning. Delar av medlen ska finansiera Lantmäteriets kostnader för uppdraget vilket framgår av Skogsstyrelsens regleringsbrev.

Den nationella forskningsplattformen Treesearch. Verket för innovationssystem har beslutat att stödja Treesearch i en första etapp med 6 miljoner kronor och planerar att bidra med upp till 70 miljoner kronor under en fyraårsperiod. Satsningen är en del av regeringens samverkansprogram Cirkulär och biobaserad ekonomi och syftar till att bygga upp ny kunskap och kompetens inom forskning på nya material och specialkemikalier från skogsråvara. Inom den nationella plattformen ska forskning ske inom fyra tematiska forskningsområden. Förhoppningen är att i framtiden kunna möjliggöra tillverkning av batterier, fönsterglas och medicinska implantat baserat på nya material från skogen. Treesearch omfattar forskning, utbildning och tillgång till forskningsinfrastruktur (se ForMax). Plattformen siktar på att ge karriärmöjligheter för minst 250 forskare.

Strålröret ForMAX vid MAX IV. Regeringen har beslutat att tilldela Kungl. Tekniska högskolan (KTH) 20 miljoner kronor för att under 2016–2018 leda en förstudie för projektet ForMAX på MAX IV-laboratoriet. Det är en satsning där skogsindustrin, lärosäten, forskningsinstitut samt privata finansörer gemensamt har för avsikt att skapa en unik resurs för trä- och materialforskning (dnr N2016/04451/IF). Strålröret ForMAX är ett specialanpassat instrument för forskning kring nya material från skogen och är en del av Treesearch. Tillgången till ForMAX vid MAX IV-laboratoriet möjliggör forskning som tidigare inte har kunnat genomföras i Sverige.

Skogliga forskartjänster. En av gåvorna från Sverige till Finlands 100 årsjubileum 2017 har syftet att varaktigt stärka och utveckla bilateral

forsknings-samverkan mellan de båda länderna inom det skogliga och skogsindustriella området. Gåvan består av tolv tvååriga post-doktorala tjänster om vardera en miljon kronor per år. Satsningen är upplagd som ett samarbete mellan Sveriges regering och privata finansiärer. Sveriges regering, genom Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) finansierar hälften av gåvan. Övrig finansiering sker av Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse, Kempestiftelserna, Skogsindustriernas forskningsstiftelse och Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) i Stockholm. En utlysning har genomförts 2017–2018 och finansiärerna väntas fatta beslut under hösten 2018 om vilka ansökningar som ska få finansiering.

Utveckling av det hållbara skogsbruket. Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) samt skogsnäringen satsar 356 miljoner kronor mellan åren 2017–2020 på vidareutveckling av det hållbara skogsbruket och dess nytta för samhället. Detta görs inom Skogforsks ramprogram som finansieras till hälften av skogsbruket och till hälften av staten genom forskningsrådet Formas. En ökning av finansieringen sker succesivt i två steg. Tio miljoner kronor per år för 2017 och 2018 och sedan ytterligare sex miljoner kronor per år för 2019 och 2020.

Förbättrad tillgång till distansutbildning. Förbättrad tillgång till distansutbildning bidrar till att höja utbildningsnivån i landsbygderna och ökar utbudet av högutbildad arbetskraft till nytta för landsbygdsföretag och kommuner samt möjliggör för både kvinnor och män att utbilda sig för kvalificerade arbetstillfällen på landsbygden. Regeringen anser att det är viktigt att tillgången till utbildning är god oavsett var i landet man bor. I syfte att ge studerande inom olika utbildningsformer – t.ex. distansstudenter vid universitet och högskolor – bättre förutsättningar att klara av sina studier satsar regeringen 50 miljoner kronor under 2018 och därefter 70 miljoner kronor årligen på att stimulera utvecklingen av lärcentrum, i enlighet med regeringens proposition ”En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop (prop. 2017/18:179). Lärcentrum är öppna lärmiljöer i kommunernas regi där de studerande kan få hjälp med studierna av lärare och annan personal. En kartläggning av Universitetskanslersämbetet visar att antalet studenter på nätbaserade program ökat kraftigt under den senaste tioårsperioden. Även skogliga utbildningar kan ges nätbaserat. Till exempel ger Linnéuniversitetet ett skogligt kandidatprogram på distans. Regeringen har uppdragit åt

Universitets- och högskolerådet (UHR) att planera en utlysning av totalt 40 miljoner kronor under 2019–2020 till projekt som utvecklar distansutbildningen.

Utredning om ökad internationalisering av universitet och högskolor.

Regeringen har uppdragit åt en särskild utredare att, i syfte att öka internationaliseringen av universitet och högskolor, bl.a. föreslå nya mål och en ny nationell strategi för internationalisering av universitet och högskolor, föreslå hur fler studenter kan få ett internationellt perspektiv i sin utbildning samt föreslå åtgärder för att öka Sveriges attraktivitet som studiedestination och kunskapsnation (dir 2017:19). Utredningen överlämnade den 31 januari 2018 delbetänkandet En strategisk agenda för internationalisering (SOU 2018:3) som behandlar deluppdragen om mål och strategi samt hur fler studenter kan få ett internationellt perspektiv i sin utbildning.

Ansökan World Forest Congress. IUFRO, the International Union of Forest Research Organizations, är sedan länge världens största nätverk för skoglig forskning. Sverige har varit med i organisationen sedan starten 1872. IUFRO samlar i dag alla större aktörer med intresse i forskning om skog, såväl universitet och vetenskapliga institutioner, som forskningsinstitut, industrier och frivilliga, icke-statliga organisationer. Vart femte år arrangerar IUFRO en världskongress, med mycket stor räckvidd i skogliga frågor. Sverige har genom Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) lämnat in en ansökan om att vara värdland för den 26:e kongressen år 2024. Ansökan görs också i samverkan med de nordiska länderna och Baltikum. Senast Sverige var värdland för kongressen var 1929. Kongressen förväntas ha mellan 3 000 och 5 000 deltagare. Beslut om värdland för världskongressen år 2024 tas av styrelsen för IUFRO under hösten 2018.

Regeringskansliet

Växel: 08-405 10 00

Besöksadress: Mäster Samuelsgatan 70, Stockholm

Webbplats: regeringen.se